

РЕШЕНИЕ

№ 1765

гр. Пловдив, 14.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛОВДИВ, VII ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ в
публично заседание на тридесети септември, през две хиляди двадесет и
първа година в следния състав:

Председател: Катя Р. Боева

при участието на секретаря Елена Ат. Неделчева
като разгледа докладваното от Катя Р. Боева Гражданско дело №
20215330107609 по описа за 2021 година

Съдът е сезиран с искова молба от А. А. И. против „Профи Кредит България” ЕООД, с която са предявени обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД – за осъждане на ответника да заплати на ищеца следните суми:

-сумата в размер на 50,00 лв. – недължимо платена при липса на основание възнаградителна лихва по договор за потребителски кредит № ***** г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда – 12.05.2021 г., до окончателното изплащане на сумата;

-сумата от 100,00 лв. – недължимо платена при липса на основание по клауза за възнаграждение за пакет допълнителни услуги по договор за потребителски кредит № ***** г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда – 12.05.2021 г., до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба се твърди, че между страните е сключен договор за потребителски кредит № ***** г., по силата на който ответникът предоставил на ищеца в заем сумата в размер на 2000 лева за срок от 24 месеца. Размерът на вноската по договора за кредит била договорена на 123,64 лева, при ГПР 48,89 % и годишен лихвен процент от 41,17 %. Посочва се, че договорената възнаградителна лихва надвишавала трикратния размер на законната, а общата дължима сума по кредита възлизала на 2967,36 лева. Излагат се твърдения, че към договора за кредит било сключено споразумение за предоставяне на пакет от допълнителни услуги, изразяващи се в приоритетно разглеждане и изплащане на потребителски кредит, възможност за отлагане на определен брой погасителни вноски, възможност за намаляване на определен брой погасителни вноски, възможност за смяна на дата на падеж, улеснена

процедура за получаване на допълнителни парични средства. За предоставянето на допълнителния пакет услуги, следващо ищецът да заплати сума в размер на 1500 лева като възнаграждение, като същата била разсрочена с размер на вноса от 62,50 лева. В исковата молба се излагат съображения, че договорът за кредит е недействителен, доколкото е сключен в противоречие с разпоредбите на чл. 11, ал.1, т.9, т.10 и т.12 ЗПК. Досежно възнаградителната лихва се възразява, че същата е нищожна и поради противоречие на клаузата за нейното договаряне с добрите нрави, а по отношение на клаузата за заплащане на допълнителния пакет услуги – че същата противоречи на материалния закон, в частност нормата на чл. 21, ал.1 ЗПК.

Поради изложеното предявява исковите претенции. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на искова молба от „Профи Кредит България” ЕООД, с който се взима становище за неоснователност на предявените искове. Признава се обстоятелството, че между страните е сключен договор за потребителски кредит с посочените в исковата молба параметри. Възразява се, че още преди сключване на договора, ищецът е получил преддоговорна информация за клаузите по кредита, включително и за клаузата за допълнителен пакет услуги. Посоченото било обективизирано в стандартен европейски формуляр по искане за отпускане на кредит, направено от ищеца. Посочва се, че договорът е сключен в съответствие с нормата на чл. 11, ал.1, т.9 ЗПК, както и че клаузата за договаряне на възнаградителна лихва не противоречи на добрите нрави. При условията на евентуалност, ако се приеме, че възнаградителната лихва противоречи на добрите нрави, моли да се приложи разпоредбата на чл. 26, ал.4 ЗЗД. Излагат се съображения, че договорът за кредит не е недействителен, доколкото няма изискване за посочване на начина на формиране на ГПР и предвид обстоятелството, че съобразно понятието за общи разходи по кредита, не е необходимо пакетът услуги да бъде включван в ГПР. Възразява се, че договорът за кредит не противоречи на разпоредбата на чл. 10а, ал.2 и ал.4 ЗПК.

Поради изложеното моли предявените искове да бъдат отхвърлени. Претендира разноски.

С протоколно определение, постановено в открито съдебно заседание, проведено на тридесети септември две хиляди двадесет и първа година, е допуснато изменение на предявените искове, както следва:

– искът за заплащане на недължимо платена сума при липса на основание, съставляваща възнаградителна лихва по договор за потребителски кредит № ***** г., е увеличен от сумата в размер на 50,00 лева на сумата в размер на 323,56 лева;

- искът за заплащане на недължимо платена сума при липса на основание по клауза за възнаграждение за пакет допълнителни услуги по договор за потребителски кредит № ***** г., е увеличен от сумата в размер на 100,00 лева на сумата в размер на 490,63 лева;

След преценка на събраните по делото доказателства и във връзка със становищата на страните, съдът от фактическа страна установява следното:

За основателността на предявения осъдителен иск с правно основание чл.55, ал.1, изр.1 ЗЗД за връщане на платеното при начална липса на основание, следва да са се проявили следните факти в обективната действителност, а именно: ищецът да е платил процесната сума на ответното дружество по процесния договор за заем, който е недействителен. В доказателствена тежест на ищеца е да установи факта на плащането,

а ответникът носи тежестта да докаже, че плащането е осъществено на валидно основание, т.е. че процесният договор за заем е действителен.

Между страните не е спорно, че на 25.08.2016 г. е сключен процесният договор за паричен заем № *****/л.6-8/, по силата на който ответникът, заемодател е предоставил на ищеца заемател, сумата в размер от 2000 лв., която следвало да се върне на 24 равни месечни вноски, всяка в размер на 123,64 лв. Бил договорен ГПР в размер на 49,89 % и годишен лихвен процеснт в размер на 41,17 %. В т. VI от договора бил договорено възнаграждение за закупен допълнителен пакет услуги в размер на 1500 лева, който също бил разсрочен на отделни погасителни вноски 62,50 лева всяка.

По делото не се спори и че ищецът е заплатил по посочения договор за кредит обща сума в размер на 2831,87 лева, от които 323,56 лева – възнаградителна лихва, и 490,63 лева – възнаграждение за пакет допълнителни услуги.

За да е основателен предявеният иск обаче, следва да се установи, че плащането на претендираната сума е при начална липса на основание, поради наличие на някое от специалните основания за недействителност на договора по чл.22 ЗПК. Също така, следва да се съобрази и трайната съдебна практика на ВКС, съгласно която за разлика от правомощията му по предявен нарочен установителен иск за нищожност на договор, при който е обвързан от наведените от ищеца основания, когато е сезиран с осъдителен иск за изпълнение на договорно задължение или с иск по чл. 55, ал.1, предл.1 ЗЗД за дадено без основание, съдът не само може, но е и длъжен да провери действителността на договора и на ненаведени от страните основания в следните хипотези:

1) при нарушение на добрите нрави - така изрично т. 3 от ТР № 1/15.06.2010 г. на ОСТК на ВКС, решение № 229/21.01.2013 г. по т.д. № 1050/2011 г. на II т.о. на ВКС, решение № 252 от 21.03.2018 г. по т. д. № 951/2017 г. на ВКС, II т.о., решение № 247 от 11.01.2011 г. по т.д. № 115/2010 г. на ВКС, ТК, II т.о, решение № 125 от 10.10.2018 г. по гр. д. № 4497/2017 г. на ВКС, III г.о.

2) при неравноправни клаузи във вреда на потребителя - така изрично Решение № 23 от 07.07.2016 г. по т. д. . 3686/2014 г. на ВКС, I т.о., решение № 188 от 15.12.2017 г. по т. д. № 2613/2016 г. на ВКС, II т.о., решение № 142 от 01.08.2018 г. по т. д. № 1739/2017 г. на ВКС, II т.о.

3) при нарушаване на императивни правни норми, които водят до накърняване на установения в страната правов ред, при положение, че за установяване на нищожността не се изисква събиране на доказателства - така изрично решение № 204 от 05.10.2018 г. по гр.д. № 3342/2017 г. на ВКС, IV г.о., решение № 198/ 10.08.2015 г. по гр.д.№ 5252/ 2014 г., ВКС, IV г.о, решение № 384 от 2.11.2011 г. по гр. д. № 1450/2010 г., ВКС, I г. о.

Затова с оглед изложените принципни постановки, съдът при разрешаването на настоящия правен спор, следва да обсъди наведените от ищцата доводи за недействителност на договора за заем, а също и да извърши проверка налице ли е друго основание за нищожност на договора в кръга на описаните, за които съдът, дори и без довод по предявен иск с правно основание чл.55 ЗЗД, следи служебно.

Съгласно чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10 ал. 1, чл. 11 ал. 1 т. 7- 12 и т. 20, чл. 12 ал. 1 т. 7- 9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците ѝ са възникнали при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане

единствено на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

В процесния случай, твърденията за недействителност на процесния договор поради противоречието му с чл. 11, т. 9 и т. 10 ЗПК следва да бъдат разгледани съвместно, доколкото са неразривно свързани с клаузата за закупуване на допълнителен пакет услуга. Посочената разпоредба от договора, възлага в тежест за заемателя да заплати възнаграждение за извършвани присъщи дейности на кредитора. Същевременно, кредиторът не включва т.нар. от него "допълнителен пакет услуги" към договорната лихва дължима по кредита и към ГПР, като стремежът му е по този начин да заобиколи нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Тези изводи са красноречиво илюстрирани и от факта, че самият кредитор, изначално разсрочва вземането за "заплащане на допълнителен пакет услуги.". Именно предвид гореизложеното, то съдът счита, че вземането за допълнителен пакет услуги, на практика представлява скрито възнаграждение за кредитора и като такова е следвало да бъде включено в годишния процент на разходите.

Съгласно чл. 22 ЗПК, във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен, ако в същия не е посочен годишен процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съобразно §1, т. 1 от ДР на ЗПК, "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси". Предвид изложеното, то е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжника, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай са посочени процентните стойности на ГПР в договора, но от съдържанието на същия не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Нещо повече- както вече бе коментирано, в ГПР не е включено дължимото възнаграждение за допълнителен пакет услуги.

Всичко това поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита. Това се явява и в директно противоречие с чл. 3, пар. 1 и чл. 4 от Директива 93/13/ ЕИО. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК. Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. От посоченото следва, че за да е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал.1, т.10 от ЗПК, то е необходимо в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен

процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. В конкретния случай, това е особено съществено предвид обстоятелството, че в Договора е посочена общата сума за заплащане от потребителя, но в тази величина не е включено дължимото възнаграждение за закупен пакет услуги. Дори напротив – при прибавянето на сумата по същия се получава съвсем различна стойност на общия разход по кредита. Тоест, налице е и пълно разминаване между посочения в договора ГПР, дължимата сума за заплащане и действително дължимата величина в края на заемния период. Несъответното в случая е че заемната сума по договора за кредит възлиза на 2000 лева, а сумата, която е следвало да върне кредитополучателя е над два пъти по-голяма – 4467,36 лева.

С оглед приетите по-горе постановки, то следва да се приеме, че договорът за кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, вр. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Изясни се и че в изпълнение на задълженията си по кредитното правоотношение, ищецът е заплатил на ответника по договор за паричен заем, освен главницата и следните суми: 323,56 лева за възнаградителна лихва, и 490,63 лева за възнаграждение за пакет допълнителни услуги. Предвид съображенията, изложени по-горе, то плащанията от ответника са осъществени по договор, който е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, вр. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Предвид гореизложеното, то ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на ищеца, на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1- во ЗЗД посочените суми, представляващи заплатени от ищеца на ответника суми при начална липса на основание.

По отношение на разноските:

При този изход на спора, право на разноски има ищеца на основание чл. 78 ал.1 ГПК. Доказателства за такива са представени за заплатена държавна такса в размер на 100 лева. Следва да бъде определено и възнаграждение за процесуално представителство от един адвокат в размер на 720 лева с ДДС по чл. 38 ЗАдв. съобразно чл. 7, ал. 2, Наредба за минималните размери на адвокатските възнаграждения, които следва да се присъдят на адвокатско дружество „*****”.

Така мотивиран, Съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „Профи Кредит България“ ЕООД, ЕИК: 175074752, ДА ЗАПЛАТИ на А. А. И., ЕГН: *****, по предявен иск с правно основание чл. 55, ал.1 предл. първо ЗЗД, следните суми: **323,56 лева**, представляваща недължимо платена сума при начална липса на основание, съставляваща възнаградителна лихва по недействителен договор за потребителски кредит № ***** г., и **490,63 лева**, представляваща недължимо платена сума при начална липса на основание по клауза за възнаграждение за пакет допълнителни услуги по недействителен договор за потребителски кредит № *****г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда – 12.05.2021 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА „Профи Кредит България“ ЕООД, ЕИК: 175074752, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл. 78, ал.1 ГПК на А. А. И., ЕГН: *****, сумата в размер на 100

/сто/ лева, представляваща разноси в настоящото производство.

ОСЪЖДА „Профи Кредит България“ ЕООД, ЕИК: 175074752, **ДА ЗАПЛАТИ** на Адвокатско дружество „****“, Булстат: ****, с адрес: гр. ****, ул. „*****“ № *, сумата в размер на 720 /седемстотин и двадесет/ лева с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено на А. А. И., ЕГН: *****,
бесплатно представителство в настоящото производство за един адвокат, определено от съда по реда на чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Пловдив: _____/п/_____